

2. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні та світі. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2016. № 6. С. 105—112.
3. Краус, К.М. Краус, Н.М., Штепа, О.В. Індустрія Х.0 і Індустрія 4.0 в умовах цифрової трансформації та інноваційної стратегії розвитку національної економіки. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/pdf>
4. Струтинська І.В. Дефініції поняття "цифрова трансформація". Причорноморські економічні студії. 2019. Вип. 48 (2). С. 91—96.
5. Digital economy report 2019 Embargo Digital Economy Report 2019. United Nations Conference On Trade And Development. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/der2019_en.pdf
6. Digital Economy and Society Index 2018 Report – European Commission. 2018. URL: <https://ec.europa.eu/digital-singlemarket/en/news/digital-economy-and-society-index-2018->

УДК 378.14

І.А. Романенко, Н.А. Крахмальова

KNUTD@edu.ua

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ

ВПЛИВ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В ВУЗАХ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємництво є важливим для розвитку економіки, створення робочих місць і покращення якості життя, одночасно адаптуючись до потреб сучасного суспільства. Інноваційне підприємництво може надати ідеї, які допоможуть розвивати новий і існуючий бізнес, розробляти продукти для покращення місцевих громад і заохочувати зміни для покращення досвіду клієнтів. Інновації є основним компонентом успішного бізнесу. Розвиток інноваційної економіки, як доведено світовою практикою, забезпечується виключно за рахунок знань, інформації, новітніх технологій, людського потенціалу. Саме знання забезпечують розвиток економіки, її конкурентоспроможність, створення високотехнологічних робочих місць в різних галузях, що необхідно для задоволення економічних і соціальних потреб суспільства.

Підприємництво є ключовим стимулом економічного зростання, створення нових робочих місць та підвищення рівня життя. Успішні підприємці створюють інновації, розширюють бізнес та забезпечують стабільність економіки. Однак для досягнення цих цілей необхідні кваліфіковані фахівці, які мають не тільки теоретичні знання, але й практичні навички.

Один із основних чинників, що впливає на якість підготовки фахівців, це вища освіта. Вищі навчальні заклади, такі як університети та коледжі, мають важливу роль у формуванні професійної кваліфікації молодих людей. Однак якість освіти в цих закладах може бути досить різною. Одним із важливих аспектів підготовки фахівців є надання практичних навичок. Підприємці потребують знань і навичок, які можна застосовувати в реальних умовах бізнесу. Важливо, щоб студенти мали можливість стажуватися в підприємствах, брати участь у проєктах та розвивати практичний досвід ще під час навчання.

Сучасний бізнес швидко змінюється під впливом технологічних та економічних тенденцій. Тому важливо, щоб освіта була орієнтована на виклики, з якими стикаються підприємці сьогодні. Це включає в себе навчання цифровим технологіям, управління ризиками, маркетинг та інші актуальні навички. Ще однією важливою складовою якості підготовки фахівців є співпраця між вищими навчальними закладами та бізнес-середовищем. Університети та підприємства можуть спільно розробляти навчальні програми, організувати лекції, семінари та стажування для студентів. Сучасна вища освіта передбачає забезпечення інтелектуального потенціалу суспільства шляхом практично-професійної підготовки фахівців. Практичне застосування освітнього потенціалу не тільки для самореалізації та самовираженні у суспільстві, а й для створення і отримання благ та забезпечення росту людського капіталу є одним із показників якості і актуальності освітніх послуг на даному етапі розвитку національної економіки. Освітні послуги є специфічним видом товару, що надаються вищим навчальним закладом, та отримуються кінцевим і єдиним споживачем освітніх послуг – здобувачем вищої освіти.

Вплив якості підготовки фахівців в вищих навчальних закладах на розвиток підприємництва є надзвичайно важливим. Якість освіти визначає готовність молодих людей до викликів бізнесу та їхню здатність сприяти економічному зростанню. Тому важливо інвестувати у вищу освіту, розвивати практичні навички та сприяти співпраці між університетами та підприємствами. Тільки так ми зможемо забезпечити стійкий розвиток підприємництва та економіки в цілому.

Ось декілька ключових аргументів, які підтримують актуальність цієї теми:

1. Глобальна конкуренція: Сучасні ринки дуже конкурентоспроможні, і підприємства постійно шукають нові способи відрізнятись від конкурентів. Інновації є ключовим інструментом для досягнення цієї мети.
2. Зміна технологічного ландшафту: Швидкий розвиток технологій створює безліч нових можливостей для інноваційних підприємств. Дослідження цієї теми допомагають розуміти, як використовувати нові технології для створення конкурентних переваг.

3. Соціальні виклики: Проблеми, такі як зміни клімату, демографічні зміни і зростаюча потреба в сталому розвитку, ставлять перед суспільством і бізнесом нові виклики. Інновації можуть бути важливим інструментом у вирішенні цих проблем.

4. Економічний розвиток: Інновації стимулюють економічний розвиток, створюючи нові ринки, робочі місця і збільшуючи продуктивність. Це особливо важливо в умовах глобальної економічної нестабільності.

5. Соціальна важливість: Інноваційне підприємництво сприяє створенню нових продуктів і послуг, які можуть поліпшити якість життя людей і вирішити соціальні проблеми.

6. Політична підтримка: Багато країн активно підтримують інновації через різні програми і фінансові інструменти. Дослідження інноваційного підприємництва може сприяти ефективнішому використанню цих ресурсів.

Актуальним та інноваційним, на наш погляд, є:

- впровадження в навчальний процес практичного досвіду успішних підприємців та викладачів з підприємницькими здібностями;

- використання кейс-технологій, що створюють ділові ситуації під час яких необхідно йти на «ризик» при прийнятті рішення;

- застосування рольових ігор та взаємодії з зовнішнім середовищем, що дозволяє творче та креативне вирішувати підприємницькі проблеми.

Все більший попит і популярність в бізнес-освіті набирає така технологія навчання як коучинг. Шляхом проведення консультацій та тренінгів, особа, відома як "коуч", сприяє досягненню особою, яка навчається, своєї конкретної життєвої або професійної мети. На відміну від менторства, коучинг акцентується на досягненні чітко визначених цілей, а не загальному розвитку. Майбутні підприємці розуміють, що без взаємодії з коучем їм стає складно збалансувати особистий та професійний боки життя, досягти максимальної ефективності та особистого задоволення[3]. Отже, бізнес-освіта, включаючи підприємницьку освіту, може бути ефективною лише тоді, коли студенти реально відчувають необхідність у застосуванні здобутих професійних навичок, розуміють суть підприємництва як соціально-економічного явища, інакше ніж формальне навчання. Університетам слід сприяти професійній мобільності викладачів та майбутніх фахівців у сфері

Становлення інноваційної економіки України, заснованої на знаннях, вимагає формування відповідного рівня соціально-економічної, громадянської, моральної культури сучасного підприємця. Це зумовлює необхідність впровадження в суспільстві якісної економічної освіти, зокрема бізнес-освіти [4]. Тому основні завдання такої освіти розглядаються з позиції формування підприємця новітньої формації. Професійна економічна освіта сьогодні має формуватися у тісному взаємозв'язку з підприємницькою діяльністю, що забезпечуватиме повноцінну соціалізацію населення, що має підприємницькі здібності, в умовах змін знанневого суспільства.

У процесі підготовки фахівців економічної галузі в закладах вищої освіти України використовуються як традиційні, так і інноваційні форми й методи навчання. Відтак, до традиційних методів навчання відносимо такі, як робочі засідання, інтегровані лекції, міждисциплінарний семінар, виїзний семінар, лекції з постановкою проблеми тощо [4]. Адже, якщо під час традиційного навчання увага акцентується на запам'ятовуванні й відтворенні інформації за допомогою окреслених методів навчання, то в нових умовах виникла потреба розвитку творчого (продуктивного) мислення студента, формування його комунікативних умінь і практичної підготовки до активної життєдіяльності у постійно змінюваному соціальному середовищі за допомогою інноваційних методів навчання. Відтак, до інноваційних методів навчання відносимо рольові ігри, «перевернутий» підхід, відеозаписи, фільми, телепередачі, імітаційні ігри, використання електронних підручників тощо[4]. Такі методи сприяють якісному засвоєнню знань студентів, розвитку їхньої розумової діяльності, виявленню умінь і навичок критичного осмислення проблеми, набуттю досвіду самостійного опрацювання навчального матеріалу, пошукової роботи, якостей, які стануть у нагоді в подальшому розвитку самоосвіти і самореалізації.

Особливої ваги практична підготовка майбутніх фахівців набуває в умовах упровадження компетентнісного підходу в освітній процес закладу вищої освіти, оскільки саме під час проведення практичних занять із дисциплін та проходження різних видів практик (ознайомчої, навчальної, виробничої, педагогічної, асистентської, переддипломної) поглиблюються, поширюються та деталізуються наукові знання, розвивається наукове мислення, формується здатність використовувати здобуті знання, виробляються навички професійної діяльності.

Отже, дійшовши висновку можна сказати, що професійна підготовка фахівців у галузі підприємництва в різних типах освітніх закладів має вагомий внесок в розвиток підприємницької діяльності, а саме за допомогою використання новітніх технологій, інновацій та тенденцій у сфері підприємництва, університет готує якісні та кваліфіковані кадри, які зможуть в майбутньому застосовувати новітні методи та навички ведення підприємницької діяльності на практиці.

Список літератури

1. Золковер А. О.; Колтаков С. Підприємницька освіта: бібліографічний аналіз. In: проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації. Київський національний університет технологій та дизайну, 2022.

2. Гриценко Інна. Розвиток навичок малого підприємництва в учнівської молоді закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Науковий редактор радкевич валентина олександрівна, 2022, С.67.

3. Базиль Людмила. Розвиток здатності здобувачів професійної освіти до підприємницької діяльності у повоєнний період. 2022, С. 16.

4. Завадських, Ганна Миколаївна. Регіональна Економіка: Курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» зі спеціальності 076 «підприємництво, торгівля та біржова діяльність». 2020.

УДК 005.591.3:658

М. Шкода, Є. Ланін

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Екологічні проблеми, спричинені системою лінійної економіки та експлуатацією природних ресурсів, відомі вже понад 50 років. В останні роки циркулярна економіка стала частиною ключових національних і міжнародних політик. Зелена угода ЄС, головна мета якої — стати ЄС першим кліматично нейтральним континентом до 2050 року, закликає до переходу до циклічної економіки. Існує глобальне усвідомлення необхідності йти по колу, і було досягнуто значного прогресу. На 69-й сесії Комісії ООН у квітні 2021 року країни-члени ООН уже пообіцяли посилити свої зобов'язання щодо циркулярного та сталого використання ресурсів (рис. 1).

Рис. 1. Європейський зелений курс

Джерело: за даними [1]

Тим не менш, незважаючи на те, що зроблено вже дуже багато в напрямі ЄС щодо переходу до циркулярної економіки, існує суперечність між зростанням споживачтва та конкретними діями. Промисловість і технологічні інновації самі по собі не можуть стимулювати системні зміни, необхідні для досягнення справжньої трансформації поточної економічної моделі. Життєздатні зміни передбачають зміну парадигми від індивідуальної поведінки до колективного/культурного прийняття принципів циркулярної економіки. Для того, щоб зупинити катастрофічні глобальні зміни та прийняти мислення та систему циркулярної економіки, найглибший спосіб сприяти цій трансформації – залучити суспільство через освіту. Таким чином, це суттєва частина освіти, від раннього віку до вищої освіти, щоб прищепити нове бачення нашого суспільства щодо сталого розвитку та екологічного зростання. Перехід до циркулярної економіки залежить від того, як суспільство та організації навчаються впроваджувати інновації та застосовуватимуть їх на практиці. Сектор освіти, всіх ступенів, починаючи від початкової школи до третього (наукового) рівня вищої освіти, відіграє життєво важливу роль у забезпеченні того, щоб здобувачі будь-якого віку оволоділи ключовими навичками та знаннями для застосування циклічного мислення у обраній професії.

З огляду на роль вищої освіти, вона є буzumовно важливою для формування системного бачення принципів циркулярної економіки в суспільстві та вміння відрізняти їх від лінійної економіки (рис. 2). Оскільки заклади вищої освіти є відповідальними за формування спроможності та менталітету більшості професіоналів на ключових посадах, отже, вони в змозі зробити значний внесок у стимулювання необхідних змін через викладання, прикладні дослідження, інноваційні партнерства з промисловими та студентськими ініціативами.